

Ne / pripadanje :

Publikacija *Ne/Pripadanje: Priče o nama* izlazi povodom obilježavanja Svjetskog dana izbjeglica (20. 6.) u sklopu Tjedna IZBJEGLICAMA.

Tjedan IZBJEGLICAMA organizirala je Koordinacija organizacija civilnog društva za integraciju izbjeglica u hrvatsko društvo. Koordinaciju čini 21 organizacija civilnog društva koje u sklopu svojih redovnih aktivnosti nastoje uključiti izbjeglice kako bi se što bolje integrirale u društvo: Ured Visokog povjerenika UN-a za izbjeglice (UNHCR), Centar za mirovne studije, Društvo za psihološku pomoć, Isusovačka služba za izbjeglice, Hrvatski Crveni križ i Hrvatski pravni centar, kao i vanjski partneri Drugo more, Odbor za nacionalne manjine Gradske skupština Grada Zagreba i Koordinacija za ljudska prava Grada Zagreba, Pravna klinika Sveučilišta u Zagrebu, Restart i Dokukino.

Centar za mirovne studije i UNHCR Hrvatska
Lipanj, 2015.

Priče o nama

Ideja da se ljudskom biću u potrazi za utočištem ne smije nauditi (barem ne na nekom posebnom mjestu, poput onih u kolektivnoj memoriji označenih kao svetih) bila je poznata još i starim Grcima i Egipćanima. Manje je to bila obaveza prema moralnim zakonima u nama, ili moguće prva natruha društvenog ugovora koji bi podrazumijevao osnovu zaštite života, koliko strah od srdžbe bogova.

Na prvi zapis koje obećaje zaštitu od progona, čovječanstvo je moralo pričekati do oko 600. g. kada je to pravo bilo spomenuto u kodesku kralja Aethelberhta današnje engleske pokrajine Kent.

Zna se za slične zakone u Europi kroz cijeli srednji vijek. Srodan koncept političkog azila također ima dugu povijest: Ovidije je po kazni bio poslan u stari grčki grad Tomis, današnju Constantu, najveću rumunjsku luku na Crnom moru; Voltaire zbog svog pisanja prognan u Englesku.

Poslije procvata romantičarskog nacionalizma kasnog 18. st. i veće uloge statusa državljanstva u ljudskim životima, sve je više zemalja zahtijevalo identifikaciju pri prelascima novih, stalno mijenjajućih granica.

Ne znamo kako su neznane mase ljudi koji su kroz povijest bili prisiljeni bježati od svoje kuće zvali do 1951. godine, kada je UN-ovom konvencijom definiran pojam 'izbjeglica', ali kandidata nije nedostajalo: povijest ljudskog roda povijest je migracija

(školovani u hrvatskom obrazovnom sustavu odrasli su sa slikom “Dolazak Hrvata na Jadran” Otona Ivekovića kao dijelom svog nacionalno-povijesnog imaginarija, a od nekuda su/ smo morali doći). Mračnijim rječnikom brazilskog fotografa Sebastião Salgada, koji je desetljećima dokumentirao život u Latinskoj Americi, Africi, pa i Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini za vrijeme ovog “našeg” rata: “Ljudi su svirepe životinje i naša je povijest povijest ratova: naša priča je o nama-luđacima, i to priča bez vidljivog kraja”.

Kada je 1685. g. postalo nemoguće prakticirati protestantizam u Francuskoj, stotine tisuća Hugenaota odselilo se u Englesku, Nizozemsku, Švicarsku, Južnoafričku republiku i Njemačku. Uzastopni pogromi tijekom 19. i ranog 20. stoljeća u istočnoj Europi nad Židovima natjerale su mase ljudi na potragu za mjestom gdje će moći živjeti u miru - više od dva milijuna Židova emigiralo je iz graničnih područja ruskog carstva gdje im je kroz povijest bilo dozvoljeno živjeti (“the pale of settlement”). Prema nekim procjenama za vrijeme Balkanskih ratova (1912-3) raselilo se oko 800 000 ljudi, od kojih većina muslimana (oko 535 000), a oko milijun izbjeglica je u dva balkanska rata izgubilo život u bijegu, od nasilne smrti, posljedica gladi ili epidemija [McCarthy, *Death and Exile* 1996, str. 90, 157-160, 339.]

Prva međunarodna koordinacija izbjegličkog pitanja bila je ona Lige naroda 1921. godine, sa Norvežaninom Fridtjof Nansenom na čelu Visoke komisije za izbjeglice. Nansen i komisija su između ostalog bili zaduženi pomoći milijun i pol ljudi izbjeglih za vrijeme revolucije u Rusiji 1917. g. (Pretpostavlja se da je skoro milijun Rusa ostalo bez državljanstva kada je Lenjin ukinuo pravo na državljanstvo ruskim emigrantima 1921. godine.) 1923. godine Komisija se počela brinuti i za više od milijun Armenaca koji su izbjegli zbog onog što danas zovemo Armenskim genocidom (1915.-1923.)

1923. g. Turska i Grčka su razmijenile dio stanovništva (na sličan, “dobrovoljan”, način na koji je to pitanje bilo riješeno za i nakon rata u bivšoj Jugoslaviji): oko 1.5 milijun anatolijskih Grka i pola milijuna muslimana iz Grčke razmijenilo je zavičaje kako bi bili među “svojima”: naravno, kako to najčešće biva s egzilima, ispostavilo se da se ljudi čvršće vežu uz navike svoga krajolika nego uz činjenice navodne etničke prisnosti: tako je danas poznat utjecaj anatolijskih glazbenih stilova na razvoj grčke tradicionalne folk glazbe, koju mahom karakterizira osjećaj tuge, melankolije i lajt-motiv slomljenog srca.

1930. godine uspostavljen je Nansenov međunarodni ured za izbjeglice (Nansen Office) kao pravni nasljednik Visoke komisije. Najveće postignuće tog ureda je tzv. Nansen-pasoš, putni dokument za

izbjeglice, zbog čega je Nansenu 1938. g. dodijeljena Nobelova nagrada za mir. O onome što je uslijedilo nakon 1939. g. u Europi i svijetu bespotrebno je sada pisati: posljedice svih oružanih sukoba 20. stoljeća živimo i danas, a uzrocima koji dovode do većih, stresnih migracija stranovništva ne nazire se kraj.

I zato kao mali trenutak skloništa od stresa života na Zemlji danas, 2015.godine, nudimo nekoliko priča i pjesama koje smo imali prilike čuti u sklopu Tjedna izbjeglica(ma) u Zagrebu u lipnju ove godine.

Nastavljamo podupirati ljude u pisanju o svojim izbjegličkim iskustvima jer pisanje vidimo kao sigurnim sidrom u vremenu velike nesigurnosti, i kao načinom prevladavanja trauma, pa i integracije u nova, nadamo se, sretnija društva.

Za Centar za mirovne studije:
Petra Jurlina

- 1 Home / **Warsan Shire**
- 7 Legenda o ljudima leopardima:
Pembina mudrost;
Podrijetlo ratnika leoparda /
Amour Lmat
- 17 Flashbacks;
- 25 Stupid in Croatia / **Ina**
- 29 The New Noah / **Adonis**
- 33 Exile / **Hind Saqr Bin Sultan**
Al Qasimi
- 37 31. januara, Oslo / **Bekim Sejranović**
- 53 The Rooster and The Dictator /
Nizar Qabbani
- 57 Nisam / **Natalija Miletić**
- 65 Hotel Zagorje (ulomak);
- 74 Priča iz zagrobnog života - Naježda /
Ivana Simić Bodrožić

Home

Warsan Shire

Ne / pripadanje :

Priče o nama

Warsan Shire

no one leaves home unless
home is the mouth of a shark
you only run for the border
when you see the whole city running as well

your neighbors running faster than you
breath bloody in their throats
the boy you went to school with
who kissed you dizzy behind the old tin factory
is holding a gun bigger than his body
you only leave home
when home won't let you stay.

no one leaves home unless home chases you
fire under feet
hot blood in your belly
it's not something you ever thought of doing
until the blade burnt threats into
your neck
and even then you carried the anthem under
your breath
only tearing up your passport in an airport toilets
sobbing as each mouthful of paper
made it clear that you wouldn't be going back.

you have to understand,
that no one puts their children in a boat
unless the water is safer than the land

no one burns their palms
under trains
beneath carriages
no one spends days and nights in the stomach of a
truck
feeding on newspaper unless the miles travelled
means something more than journey.
no one crawls under fences
no one wants to be beaten
pitied

no one chooses refugee camps
or strip searches where your
body is left aching
or prison,
because prison is safer
than a city of fire
and one prison guard
in the night
is better than a truckload
of men who look like your father
no one could take it
no one could stomach it
no one skin would be tough enough

the
go home blacks
refugees

Warsan Shire

dirty immigrants
asylum seekers
sucking our country dry
niggers with their hands out
they smell strange
savage
messed up their country and now they want
to mess ours up
how do the words
the dirty looks
roll off your backs
maybe because the blow is softer
than a limb torn off

or the words are more tender
than fourteen men between
your legs
or the insults are easier
to swallow
than rubble
than bone
than your child body
in pieces.
i want to go home,
but home is the mouth of a shark
home is the barrel of the gun
and no one would leave home
unless home chased you to the shore

unless home told you
to quicken your legs
leave your clothes behind
crawl through the desert
wade through the oceans
drown
save
be hunger
beg
forget pride
your survival is more important

no one leaves home until home is a sweaty voice in
your ear
saying-
leave,
run away from me now
i dont know what i've become
but i know that anywhere
is safer than here

Legenda o ljudima leopardima

Amour Lmat

Ne / pripadanje :

Priče o nama

Pembina mudrost

U doba kralja Makoka, vladara kraljevstva Téké¹, živjeli su misteriozni ratnici nadnaravnih moći koji su se zvali ljudima leopardima. Noću su obavljali najopasnije zadatke na dvoru. Kad je bilo potrebno, imali su pravo izvršavati smrtne kazne, čak i u odsutstvu kralja Batékéa². Ali legendi o ljudima leopardima ne zna se podrijetlo, a kralj Téké je zatražio da ostane tajnom. Ta legenda ne skriva samo tajnu nekadašnje moći ovih ratnika, već i tajnu koplja zabijenog ispred kraljeva trona kao i tajnu leopradove kože na kojoj je gospodar Batékéa držao noge.

Ovo je priča o podrijetlu ljudi leoparda.

U ono vrijeme, u svim selima kraljevstva, zakone su donosili starješine. Plesalo se ono što su stariji dopustili da se pleše, jelo se ono što su stariji dopustili da se jede, nije se ženilo bez dopuštenja bogova, a starješine su prenosili poruke nadnaravnih bića. Život je imao smisla i svi su bili blagoslovljeni.

Starosjedioci sela Mouande živjeli su kao svi ostali žitelji kraljevstva sve do dana kada su se mladi odlučili pobuniti. Dogovorili su se da će ubiti sve

1 Jedno od velikih kraljevstva koje se nalazilo na sjeveru današnjeg Konga.

2 Množina riječi Téké. Batéké su stanovnici kraljevstva. Danas je ostalo samo pleme.

starce u selu kako bi preuzeli kontrolu nad svojim životima i ukinuli zakone starijih.

Za njihove pobune, mlađi brat jednog od vođe požurio se sakriti svoju slijepu baku u udaljenu šumu. Ona se zvala Pembe. Sakrio ju je u samo njemu poznatu mu spilju. Kad se vratio u selo, sve rečeno bilo je učinjeno, svi sjedokosi u selu Mouanda našli su se na putu bez povratka. Praćeni vriskovima žena i djece.

Neobičnim dvobojem³ odabran je novi poglavar. Novo vijeće ubilo je leoparda koji se šuljao oko sela, leoparda kojeg su starješine zabranile da se ubije, i od njegove kože napravili su odijelo za svog novog poglavara.

Mlađi su se sukobljavali dok nije ostao jedan pobjednik.

Zbog njegova dolaska drhtala su okolna i udaljena sela, nitko od njih nije htio postati neprijateljem sela Mouanda. Život je tekao dalje pod vladavinom poglavara leoparda i njegova mladog vijeća.

Kiše su lijevale...⁴

Novi se poglavar počeo osjećati sve lošije u svom svakodnevnom odijelu. Dok se sušila, leopardova

3 Mlađi su se sukobljavali dok nije ostao jedan pobjednik.

4 U ono doba vrijeme se mjerilo prema kišama.

koža, koju nije htio skinuti iz straha da ne dovede u pitanje svoju hrabrost počela je prijanjati uz njegovu. Bio je siguran da se kao poglavar treba žrtvovati i odlučio je: nije bilo potrebno da i selo Mouanda bude kažnjeno, osobito ne zbog te nesretne leopardove kože koja je bila obilježje njegove moći.

Ali leopardova se koža na kraju vidljivo prilijepila uz njegovu te više nije mogao skrivati istinu. Gušio se i nije mogao izdržati. Njegovo vijeće koje ga je odjenulo u slavnu kožu pronašlo je samo jedno rješenje - oderati je. Bilo je prekasno: leopardova i vladareva duša sada su bile jedno. Skidajući tu kožu, derali su i njegovu te su njegovi bolni krikovi zabrinuli selo. Nitko nije bio dovoljno mudar da riješi taj problem, ni njegovo vijeće, ni on sam. Žene i djeca su počeli plakati zbog zle kobi. Nadnaravna bića kaznila su ih. Svi će umrijeti, dokaz je pokušaj oduzimanja vladareva života. Cijelo selo je počelo paničariti, a mladi su se počeli međusobno optuživati. U selu je izbio kaos. Neki su ga odlučili napustiti prije nego što ih snađe kletva. Drugi su odlučili ubiti sve odbjegle iz straha da ne prošire vijest. Izazvani nered potakne mlađeg brata poglavara leoparda da ode potražiti svoju baku koju je sakrio u spilji i da je vrati u selo. Svi su ostali iznenađeni shvativši da je sjedokosa žena posteđena smrti... Neki su stali dramatizirati... Izdajnica, razlog kletve. "Ubijte je!"

Za razlike od muškaraca, žene su se suprotstavile

kako bi se riješio misterij. Ali njihovo mišljenje nikoga nije zanimalo.

“Zašto si je doveo u već ionako opasnom trenutku”, upitao je poglavar svog mlađeg brata. Što može slijepa starica u društvu koje se promijenilo?

Dodirujući ruku unuka koji ju je spasio, starica ga je upitala što se događa. Unuk joj je objasnio izbjegavajući detalje. Zatim ga je zamolila da je približi poglavaru leopardu kako bi ga dotaknula. Usprkos protivljenju vijeća, uspjela je u svom naumu. Približili su je poglavaru te je opipala cijelu površinu leopardove kože. Primijetila je ranu nastalu deranjem kože. Osjetivši krv, starici su se suze skupile u očima. Poglavar, a za njim i njegovo vijeće te cijelo selo su stali jecati. Bili su sigurni da je riječ o kletvi. Međutim, izjava starice ih je iznenadila.

- Draga djeco, vrlo je jednostavno!

Nisu dobro razumjeli. Ponovila je da ga samo treba držati u vodi sve dok se leopardova koža ne odvoji od njegove.

Vijeće mladih požurilo je izvršiti naredbu dok je ostatak sela slavio slijepu Pembe.

Tako su spašeni poglavar leopard i selo Mouanda. Svi su se složili da slijepu staricu treba učiniti poglavaricom sela.

Kraj prvog dijela

“U Africi se ubija kako bi se preuzela ili sačuvala vlast. Naučimo zajedno raditi i koristiti znanje svakog, pa i najmanjeg čovjeka!”

Podrijetlo ratnika leoparda

Kralj koji je znao što se dogodilo u selu Mouanda pričekao je da vidi kako će završiti ovaj tragičan i neobičan događaj. Htio je upoznati bivšeg poglavara leoparda. Pozvao ga je na svoj dvor da odgovara za svoja djela.

Poglar leopard pozvan je na kraljevski sud pred veliko vijeće. Vračara u neobičnu odijelu i nesvakidašnjoj maski započela s ritualom kako bi otjerala zle duhove prije no što kralj porazgovara s mladićem. Poglar leopard ostao je pognut pred tronom za vrijeme obreda. Vračara se povukla kada je završila s obredom. Nakon eto je diskretno dala znak kralju.

U veličanstvenu odijelu, kralj je ustao s prijestolja i rukom zatražio koplje. Savjetnici okupljeni s jedne i druge strane trona su se udaljili. Njegovo je Visočanstvo polako krenulo prema mladiću koji je drhtao od straha. Imao je predosjećaj da se smrt šulja oko njega. Mislio je da je došao trenutak naplate ljudosti mladih iz Mouande. Zbog kraljeva ljutita daha, naklonio se još više tako da je bio gotovo ispružen na tlu. Hodajući oko mladića, kralj ga je prvo upitao nije

li on bivši poglavar leopard iz Mouande, sin Baloua iz klana Kibouéssé i plemena Kuni. Nije li upravo on izazivao toliku pomutnju sve dok nije privukao pažnju Njegovog Visočanstva. Mladić je odgovorio kimnuvši kao da će glavom lupiti o tlo.

Kralj se zaustavio. Njegovo disanje postalo je još napetije, činilo se kao da vatra izlazi iz njegovih nosnica i kao da će njegova gola stopala probiti tlo. Kako si se usudio prekršiti jednu od mojih najvećih zapovijedi? Nisam li ja bog koji daje i oduzima život?

Svi su se složili da ga se kazni, a neki su stali vikati "Ubijte ga"! Vidjevši reakciju vijeća, kralj je osjetio kao da neka energija izlazi iz mladićeva tijela. Zamolio je za tišinu. Uputio je neobičan pogled vračari. Zatim je stao nasuprot mladića i zatražio da ga pogleda.

Mladić se bojao poslušati, ali je vladar insistirao nagnuvši se prema njemu. Ovaj je polako podignuo glavu zatvorenih očiju. Bio je obliven znojem. Kralj mu je naredio da otvori oči. Otvorio ih je tako naglo da je kralj imao samo trenutak da u njima opazi pogled leoparda. Pogledao je vračaru koju je kimala u znak odobravanja. Monarh se nakon kratka razmišljanja vratio do svog trona te je pokraj svoje klupe, prije no što je sjeo, snažno zabio koplje u tlo. Zatim je naredio da mu se donesu dve leopardove kože.

Od jedne je napravio tepih ne bi li pokazao mladiću da je, usprkos njegovu totemu, kraljeva moć

iznad njegove. Zatražio je da drugom kožom ogrnu čovjeka leoparda, za kaznu morao boriti s najmoćnijim kraljevim neprijateljima. Sve dok je koplje bilo zabijeno u tlo ispred njegova trona, čovjek leopard morao je nositi leopardovu kožu i izvršavati kraljeve naredbe.

Čovjek leopard ostao je na životu usprkos opasnim borbama s najmoćnijim neprijateljima dvora. Ih je eliminirao jednog po jednog. U očima kralja nije bio samo zarobljenik, već je postao vojnik koji je ušao u redove njegovih najvećih ratnika. Zbog njega, visočanstvo je formiralo ligu ratnika leoparda s natprirodnim moćima, sposobnih djelovati po vlastitoj volji u korist krune. Kralj je skrivao njihovo podrijetlo do svoje smrti i od tih je vojnika stvorio istaknutu klasu boraca koji su generacijama služili kruni Batékéa. Nadalje, koplje koje je tog dana zabijeno i tepih od leopardove kože zauvijek su se divali ispred kraljeva trona, tepih na kojem su nasljednici kralja Batékéa držali svoje noge.

*Prijevod Julija Pantić; lektura Petra Zillah Hesky,
Luka Matošin i Amour Lmat.*

Flashbacks; Stupid in Croatia

Ina

Ne / pripadanje :

Priče o nama

Flashbacks

[The passages presented here are a few moments from my past, from leaving my country to getting asylum in Croatia. I am not a professional writer, yet I am trying to pen down all that sticks in my memory. What follows are some random pieces without continuity.]

At the beginning, I must say that we asylum seekers are not ghosts or totally illiterate persons who just climbed down from the trees. Many of us have university degrees. What we share is a constant fear, threat of life and uncertainty about the fate of life, and that is the fuel that makes us run in the jungle, days and nights without caring what season it is and what its hardships are.]

I may die soon, everybody will die, you included, life is very short to enjoy and we get a bundle of misfortunes in our lives, and are forced to waste life even when we tried our best to save it. There is some bureaucratic paperwork always eating our minutes, hours, days and months... why not write something about my painful journey into the world.

Yes, it was my life's saddest evening, my mind was shallow and at the same time a cyclone of thoughts.

Today is my last day on my land, I am going to an uncertain travel and don't know my destiny and destination. I don't want to meet anybody here for

Flashbacks

the last time as I don't have anything to say, not a single word.

I have no specific complaints for specific people, it was my choice to leave, only my choice to live a louder life and be able to openly debate on sensitive issues in society.

I want to forget everything, let's come home again where my wife with swollen red eyes cooked my favourite dish, achar gosht, for me, as a last meal together. I wanted to see my daughter the last time who was sleeping with her one and half year brother in the room. My daughter is closer to me than my lungs and heart. But I could not complete these two things, I did not gather courage to kiss my kids the last time or at least save them in my eyes and I could not eat my last meal with my wife as I was swallowing my tears continuously and my throat was like poisonous bitter.

At 12 o'clock I was at the airport with the taxi driver who was from my neighbourhood. He was trying to convince me that I am going to be a big man soon (here "big man" means wealthy) - that's why I must pay him something extra. And at that time the projector of my mind was on fast forward button, showing me millions of images in a second, my daughter and son talking to me, my kids the next morning not finding me anywhere, my son wanting me to carry him. The swollen red eyes, sky-blue

uniform of the FIA personnel¹, the traffic sergeants whistling, the last breeze of my city and much more. People around me at airport greeting their loved ones, meeting them for the last time maybe, old mothers insisting their sons and daughters call as soon as they land. I had nobody to hug, nobody to call and call from where? Where is my final destination? Today I miss everyone including that taxi driver.

Suddenly I received a phone call from my wife, it was when I reached my seat, it was a window seat and hostess was trying to teach me how to open the door in the case of emergency, I wanted to tell her that I am in an emergency situation. Pilot was also announcing some instructions and my wife was sobbing, we did not exchange a single word and my phone became dead maybe due to battery loss or signal cut at taking-off time. I was leaving my city behind, the lights were getting smaller and dimmer, I felt a last string which was connecting me with my kids is now breaking and finally I left everything behind as a past. I am as good as dead now for my family.

¹ The Federal Investigation Agency (FIA) is a counter-intelligence and security agency under the Ministry of Interior of Pakistan, tasked with investigative jurisdiction on undertaking operations against terrorism, espionage, federal crimes, fascism, smuggling as well as infringement and other specific crimes.

Flashbacks

...In the evenings I used to sit near the river in the city of Rijeka, my thoughts also float with fastened colorful boats. Here people are happy, everyone is smiling, no stress, no religious gallows tightening the necks. People are living their own life without any dictation. One the same table one is having coffee and other with beer. Moms are happy, kids are playing. Here, dogs are treated better than we sometimes treat other people where I am from.

It is the 20th January, I reached Croatia on the 7th November 2013, almost three months gone by and I could not decide properly where to apply for asylum, the asylum statistics of Croatia were increasing my fear. What if I do not get it, what if they deport me again? My hand got a habit to slip inside my pocket several times a day due to a constant fear of losing money. Money which was now only 500 euros and I had no idea what to do, where to go and whom to ask for help.

It is the 22nd January, snow whitened Zagreb and the surroundings of Rijeka, winter showed its last hidden peak, but we are confident that it will take only seven to eight hours to reach Trieste. We are tense too, it was my first illegal step to cross the border of one country and enter another. No one makes eye contact, how can it be when everywhere

it was dark. Nobody was talking, everyone was dead silent, will we reach Italy, will Italy accept us, will they again deport to Croatia and many more questions. Soon we started shivering in the woods due to the continuous rain. We, six people, are waiting in the dark jungle for the driver to take five more from city, it was eyes-closed darkness, we saw each other only when a police car took a U-turn just over our heads and through its red taillight we saw each other shivering.

I thought how the luckiest were people in villages who are sleeping in their warm homes, and we are crossing through these villages, coming out of the woods, from jungle and only dogs know us as they usually start barking when they feel our smell. Finding way in the jungle without light or GPS is almost impossible, we had no idea where we were, agents are no more with us. Initially we were nine with two agents in total eleven but now three Bangla people left us in some village as they were too hungry, three of our homeland friends lost in jungle since last night, now we are only three.

If you beat a dog continuously then do not expect some normal behaviour from that dog, alas I have to quote the example of dog for a human being. But yes an asylum seeker is not normal for the time being, when you beat any animal on earth, what reaction

will you get... You will see that if it cannot fight back maybe because of your strength or number, it will try to flee and search for a safer place where nobody can beat you anymore. An asylum seeker is also wounded internally and externally, he always looks for a safe place where there are some true human beings living. But why in my country? OK, then where, in whose country then, and why there? People always migrate from place to place. Sometimes it is fast and visible.

Walking in the woods and fighting with thoughts, the memories of past were making me crazy, great feeling of hunger and thrust was constant but hurting of my feet nails overpowered my hunger, nails came out due to the cold weather. My thumbs had not enough blood circulation now. I collected courage and crossed the road by running just to read that board, yes Trieste was at my right.

We cleaned the hotel “Porin” twice a week with The Red Cross, and we had a great feeling that it is our home, the same feeling appeared when we, a big group of volunteers worked with The Red Cross in different warehouses to offload trucks when Croatia was under flood. I felt a sense of responsibility that I am serving my new country. Yet people sometimes talk about asylum seekers as thieves -the general population feels like we are the trouble makers and

are trying to snatch their jobs and girls. The question that always circulates in my mind is: in those cities without a single asylum seeker, whether the police stations are closed due to the calm and peace? Crime is everywhere, and we cannot label a certain group as criminal. If we take a look at the UK's economy, the major contributors are migrants. And as for the girls, if someone offers them love and respect they will ultimately go to them. And mixing up different people is good anyway.

Stupid in Croatia

We, writers and poets, are very naïve and surprisingly this is something we have share all over the world. No one is ready to listen to our under-developed work. When I was in the hotel Porin, I tried to tell my incomplete written story to my friend. He perceived it as if I was delivering him a lecture on the Ebola virus. One of my friends went to such an extent that one day he said: "Come on Ina, stop telling us your poetry and stories, we know it is your hobby, your game to play when you're indoors". When I get an idea, a plot to write upon, I stop taking baths or showers and my friends can tell how many pages I have completed just by smelling me. When I tell my friends that my work is final for them to read, they perceive it like I am

threatening them. I told my friends that if I was born in India they would worship me and my friends reply: “Oh, but cows are also worshiped there”.

I am stupid and sometimes I feel like my stupidity also travels up and down like mercury of European weather. Because I was from a dry weather and like all dry weather people I also walk carelessly and my both arms never hang like a dead body instead they go to and fro, resultant when it rains in Zagreb I become wet even when I was using umbrella.

In my country the traffic rules are opposite of Croatia, I always use the wrong station - I always go left instead of using the right side and while crossing the road I always look in the wrong direction.

One day I decided to learn hrvatski language on my own and I thought of it as a challenge: why would I not be able to learn it without anybody's help? The result was astonishing - let me quote an example for you. I knew that *rezati* and *narezati* are same by meaning and that there is only a condition of finished or completed act. And then once I got an introduction to a word *ravno* which means straight. After few days I learnt another word and perceived it the same meaning, the word was *naravno*. While learning hrvatski I always had a feeling that I'm playing a difficult video game. Or it is a tight rope-walking maybe. There is no fixed dictionary for this language because word is always moving and keeps on

connecting with other words to form a new meaning and it created mess in my mind.

In hrvatski there are several spelling mistakes and people don't care about it. For example somewhere it was written *prvi put* and at another time I saw it written as *pravi put*, and then *cvijet* and *svijet!*

One day my hrvatski teacher told me a secret about this language: there is no *da li* for making a question, instead you must use *je li*, but because there were several examples in written or audio form where people made an interrogation by using *da li* and my teacher lost her temper and told me that keep this in mind like cement and concrete that there is no *da li* in hrvatski. She forced so much that one day I was introduced to a person and I corrected his name from Dalibor to Jelibor.

There is no W in Hrvatski but you will find it everywhere written as WC.

One day I went to an office which was located on some upper floor and when I had to come back I visited almost all the floors because in the elevator there was no 'G' meaning ground floor button or switch and at that time I had no idea what this 'PR' *prizemlje* means.

Some words are hard for me to pronounce and I have a feeling that it is like in the morning when I want to brush my teeth and there is no paste left in the tube and I am squeezing it hard for little paste

Stupid in Croatia

to come out and same is the feeling with my mouth when I recite these words (željeznički kolodvor).

Hrvatski is not a difficult language and I can understand it fully if someone speaks it in Urdu.

Perhaps I am weak in mathematics and that's why I still don't know how many people are *chovijek* and how many are *ljudi*, at what time is *sata* and which time is *sati*.

I know I and Croatia love each other and Croatian language gave me some words and phrases to love. Some words in hrvatski are my friends: I mean there is no need to memorize them, for example *pupak*, *kikiriki*, *kukuruz* and *shishmish*. Again some phrases are also my friends like *luk i voda* or *kako koka kaka?*

There was a time when I was living in Zagreb, and now Zagreb is living in me.

Nuh al-jadid
The New Noah

Adonis

Ne / pripadanje :

Priče o nama

Adonis

1

We travel upon the Ark, in mud and rain,
Our oars promises from God.
We live—and the rest of Humanity dies.
We travel upon the waves, fastening
Our lives to the ropes of corpses filling the skies.
But between Heaven and us is an opening,
A porthole for a supplication.

“Why, Lord, have you saved us alone
From among all the people and creatures?
And where are you casting us now?
To your other Land, to our First Home?
Into the leaves of Death, into the wind of Life?
In us, in our arteries, flows a fear of the Sun.
We despair of the Light,
We despair, Lord, of a tomorrow
In which to start Life anew.

If only we were not that seedling of Creation,
Of Earth and its generations,
If only we had remained simple Clay or Ember,
Or something in between,
Then we would not have to see
This World, its Lord, and its Hell, twice over.”

2

If time started anew,
and waters submerged the face of life,
and the earth convulsed, and that god
rushed to me, beseeching, "Noah, save the living!"
I would not concern myself with his request.
I would travel upon my ark, removing
clay and pebbles from the eyes of the dead.
I would open the depths of their being to the flood,
and whisper in their veins
that we have returned from the wilderness,
that we have emerged from the cave,
that we have changed the sky of years,
that we sail without giving in to our fears—
that we do not heed the word of that god.
Our appointment is with death.
Our shores are a familiar and pleasing despair,
a gelid sea of iron water that we ford
to its very ends, undeterred,
heedless of that god and his word,
longing for a different, a new, lord.

Year: 1975;
Prijevod Shawkat M. Toorawa,
Poetry, April 2007

Exile

Hind Saqr Bin
Sultan Al Qasimi

Ne / pripadanje :

Priče o nama

Living alone in my world of exile
Struggling with life's difficult hardship
Neither the horizon understands the mystery
of my gloom,
Nor the waves listen to that tremendous tremor
Nor the star turns its shining face towards me,
To eliminate this horrific darkness
Nor do I smell a fragrant flower,
To perfume my horizon and extinguish this flame
Nor does a bird wipe out the sadness
Off my heart, with a sweet melodious song
O' how many wishes approached that strange place,
While my soul is still in incarceration!
When a flicker of light appears to my eyes
I say my salvation is close by
Then the blind drops obscuring the light
Chasing away my rich imagination
I stay surrounded by my darkness
Treating my deep wound with endurance
At my night slumber I say my prayers
Forgetting yesterday's miserable bitterness
I turn the pages of my life
To narrate to myself a strange illusive tale.
Wishful melodies lull me as their echo
Is repeated by my apprehended aspiration
Reviving the transparent bright moment
Defeating my venerable pitch dark night
Quenching my heart's flames, consoling myself

Exile

And foliating my barren yesterday.
I soar among the stars and moons
Harvesting the pearls of vast space
All alone I light the lamps in my dream
To defeat life's suspicious betrayal
Whoever fails to smash the shackles of sorrows
Shall forever live as a repentant slave.

31. januara,
Oslo

Bekim Sejranović

Ne / pripadanje :

Priče o nama

Sjedim za pisačim stolom u svojoj sobi u Oslu i pokušavam napisati pismo svom ocu. Danas mu je rođendan, nije bilo greške, samo nisam znao koliko mu je godina. Šezdeset dvije ili šezdeset tri. A nije ni bilo bitno, nego eto... Ne znam što da mu napišem nakon svih ovih godina. I zašto osjećam da bih trebao napisati išta više od minimalističke rođendanske čestitke? Možda zato što mi je platio avionsku kartu do Melbournea?

Razmišljam da mu pošaljem ulomak dnevnika koji zadnjih nekoliko dana pokušavam pisati. I koji ću objaviti kad ostarim, kad više nikom ne bude bitno to o čemu sam pisao, kad većina ljudi koja se tu spominje pomre, ili kad i ja već budem prah razasut po Savi, Jadranskom moru, ili tek običan leš u raspadanju zakopan na nekom bezimenom groblju.

Kroz zamazana prozorska stakla gledam kako se snijeg lagano spušta na zemlju. S vremena na vrijeme zapuše snažan vjetar pa tjera pahulje čas u jednom smjeru, čas u drugom, pa ih onda zakovitla, ponekad čak vraća u nebo. Mogu tako sjediti satima i promatrati pahulje bez ikakve suvisle misli u glavi. Možda jedino blagi osjećaj zadovoljstva što ovog jutra ne moram van. Snijeg je svojom bjelinom poklopio tlo, sivo nordijsko nebo nadvilo se nad grad, na ulicama nema nikoga, čuje se tek poneki auto kako zimski prigušeno protutunji ispod mog prozora. Mislima

pratim kaotičan ples snježnih pahulja.

I ovaj je, nazovimo ga, dnevnik koji pišem s vremena na vrijeme poput ovih pahulja i mojih misli. Želio sam, na početku barem, donekle pratiti kronologiju događaja, ali očito je to nemoguće. Već odavno ozbiljno vjerujem da vrijeme ne postoji, iako nisam baš siguran kako to zamišljam. Ne znam ni kako bih, u tom smjeru, objasnio prostor, ali ako vrijeme ne postoji, igrao sam se mislima, ni prostoru se dobro ne piše. A opet, evo nas, u prostoru i vremenu. Nešto kao postojimo.

Ono što zapravo pokušavam reći jest da ne uspijevam pisati kronološki, a dnevnik bi valjda trebao imati nekakvu vremensku crtu, pa makar i nepravilnu. Ovo što pišem nema crte, to je tek opis pojedinih točaka razbacanih u vremenu i prostoru. Poput pahulja koje gledam kroz prozor. Da budem iskren, nikad nisam shvaćao taj nezdravi, i prije svega malograđanski nagon da se sve stvari organiziraju, poslože po abecedi, kronologiji ili čemu već sve ne.

Jedan ruski teoretičar kaže da je forma sadržaj. Način na koji opisuješ svijet govori o tebi više od samog sadržaja tog opisa.

Danas ću otići do kćerke, naći ćemo se u pola tri doma kod nje, zatim ćemo oko četiri pokupiti njezinog polubrata iz vrtića, pa ćemo se, skoro kao i svaki put kad im dođem u posjet, tući jastucima, onda spraviti ručak, "taco", pa ćemo gledati crtiće a

njih dvoje će se svadati koje, jer njoj je devet a njemu pet, ja ću onda reći da prvo gledamo malo njegove pa ćemo ga spremi u krevet, onda ćemo ona i ja porazgovarati (kako je u školi, kako na rukometu, što je s njezinom najboljom prijateljicom Stinom, da li još uvijek nema simpatiju, je li se uspjela riješiti nadimka “Vještica”), pa će me ona masirati gazeći po mojim leđima, a ja ću joj dati dvadeset, pedeset ili sto kruna, koliko već budem imao, poslije ćemo možda opet nešto gledati na TV-u ili pričati, onda će ona na spavanje, poslije će doći njezini roditelji, malo ćemo pričati... uvijek me pitaju isto: kad sam stigao, koliko ovaj put ostajem, kako ide pisanje, a i ja uvijek odgovaram isto: prošli tjedan, ovaj put ostajem malo dulje, pisanje ide dobro, i onda ćemo se pozdraviti i ja ću izaći u mrak i žuriti kući da se napušim hašiša ili možda van u neki klub plesati na spidu.

No danas to neću, jer sam obećao da ću ovaj vikend biti dobar, a osim toga pijem antibiotike. Da budem iskren, plašim se ovog vikenda, treba ga nekako prebroditi, a da se ne razbijem. Ne mogu više ni spida, ni MDMA, ni alkohola, ni hašiša. Plaši me to što mi se sve više sviđa morfij.

Da, govorim sam sebi, palim cigaretu, ustajem i počinjem se vrtjeti nervozno po sobi, kao i svaki put kad dobijem “inspiraciju”, odnosno kad mi na pamet padne neka “velika ideja” koju uglavnom nikad ne uspijem razraditi niti napisati. Ali uživao sam u

tim euforičnim stanjima, na isti način kao što sam uživao u vodenju ljubavi, drogama, plesanju, čitanju... Iako sam znao da nakon te euforije slijedi razočaranje, odustajanje i depresija. Ali, sada...!? Pisat ću svom ocu o svemu. Tako ću mu se odužiti i za avionsku kartu i za sve ove godine nejavljanja. Baš o svemu, o oktobru i novembru koje sam proveo u Ljubljani i na Hvaru, o povratku u Norvešku, pisat ću mu i o periodu od Božića do danas koji sam proveo u Ljubljani i u Bosni, pisat ću mu o svemu, ali najprije ću mu pisati o jučerašnjem danu. Jučer je bio dobar dan, tata.

Jučer je bio: četvrtak, 30. januara

Čitavu noć sanjao sam kako me neki Rusi ganjaju s noževima u rukama. Ne sjećam se, naravno, svih detalja, ali na kraju, prije nego ću se probuditi sav u znoju, vidim kako su uhvatili nekog drugog, misleći valjda da sam to ja, i onda su mu sjekirom odsjekli ruke i noge. Sjećam se zvuka udaraca metala o asfalt i urlika tog nesretnika. Kad sam se probudio, smirivao sam se govoreći si da je to samo zbog serije The Wire koju sam gledao večer prije, bila je neka slična scena. A i prije nego što sam zaspao, čitao sam Viktora Pelevina, Čapajev i Praznina. Možda je i zbog toga. A možda i malo kriziram jer smanjujem hašiš i benzodiazepine. Možda je malo i zbog morfija koji sam uzeo u utorak jer me uhvatila teška depresija. Podignem roletnu, još uvijek ležeći u krevetu. Vani je mrak, snijeg, čuju se jutarnji autobusi kako prevoze ljude na

posao. Pokušavam ponovno zaspati, ali ne uspijevam.

Poslije odlazim do klinike Olafia gdje se možeš besplatno pregledati ako sumnjaš da imaš kakvu spolnu bolest. Na spolovilu imam dvije male bradavice kojih se nikako nisam uspijevaio riješiti posljednjih pola godine. Također, otkad sam se vratio iz Ljubljane, pri mokrenju osjećam peckanje. Vjerojatno klamidija. Već sam je imao prije pola godine. I tada sam je dobio od svoje drage, Anje. Ja sam tada uzeo antibiotike, ali ona nije htjela, pa sad, opet, ista stvar. Ili je možda zaražen njezin ljubavnik. Ili njegova djevojka. Uglavnom, nije ni bitno.

U čekaonici jedva možeš naći slobodno mjesto. Tu su djevojke i mladići, žene i muškarci, hetero, gejevi i lezbijke. Jedan gej par drži se za ruke, grle se, šapuću i smijulje. Pomislim kako možda idu samo potvrditi da su zdravi, ne bi li se mogli trošiti bez kondoma. Znanost bi valjda napokon mogla pronaći neko bolje rješenje od kondoma, gumenih ovojnica za kobasice, mislim stvaararno. Preko puta mene je jedan mladi par, dvadeset i nešto godina, Norvežanka i Latinoamerikanac. On je ljut, bijesan, sikti ispod glasa, gestikulira, hvatam poneku riječ, ali ne mogu odgonetnuti što pričaju iako me živo zanima. Uvijek volim prislušivati razgovore u tramvaju, čekaonicama i na sličnim javnim mjestima. Onda zamišljam njihove priče, njihove živote, sudbine, prošlost i budućnost. Valjda se tako lakše

nosim sa svojom lošom savješću. Ili je to možda tek obična radoznalost? Mislim da je Norvežanka zarazila Latinosa, a on sad bjesni. Malo malo, pa pucne prstima obiju ruku, kao da je tako šiba bičem i nešto promrmlja. Ona ima velike okrugle oči i vidi se da joj je žao. Ipak, podnosi to s više dostojanstva nego on. Žene, čini mi se ponekad, lakše podnose nedaće nego muškarci. Muškarci sve okrenu na bijes protiv cijelog svijeta. I sâm sam takav, naravno. Dječaci ne plaču. Šatro.

Najprije ispuniš formular s pitanjima o svom seksualnom životu, zatim to predaš, onda te zovnu k medicinskoj sestri ili bratu. U mom slučaju bio je brat, gej, visok, simpatičan dečko. Nekako ti nije neugodno pričati s njim o tim stvarima. Kaže da će mi on izvaditi krv za provjeru HIV-a, sifilisa i hepatitisa B, a za bradavice i peckanje moram liječnici.

Liječnica je ista ona od prije šest mjeseci, ali ne vjerujem da se sjeća mene i mog bolesnog kurca. Uglavnom, uzela mi je bris iz rupice na glaviću, sastrugala uzorak na staklenu pločicu, malo zagrijala i stavila pod mikroskop. Nakon manje od minute, glasom kao da je to i očekivala reče: "Da, upala. Vjerojatno klamidija. Dobit ćete antibiotike." Zatim pregledava bradavice, bez riječi uzima sprej s ledenim plinom, pretpostavljam da je dušik, i šprica. Ovaj put mnogu dulje nego prije pola godine. I ne mogu reći da mi je ugodno. Peče kao sam vrag. Poslije mi je

dala da se pomokrim u epruvetu.

Dok sam to činio, nekako mi je došlo žao tog mog kurca. Nateklo je tu gdje je ona špricala, tako da nisam znao ni kako ga uhvatiti a da me ne boli, dok je sam mlaz urina imao oblik bodljikave žice.

Poslije sam poslao poruku Anji i rekao da se i ona mora izliječiti. Nisam bio ni ljut ni tužan ni ništa, niti sam za to imao nekog razloga. Sve mi je bilo logično, čak svejedno. I ja, i Anja, naša zaražena spolovila, naš seksualni život, ljubav, život i smrt.

Zatim sam išao prevoditi u bolnicu Lovisenberg. Tamo je bio jedan starac odnekud iz Bosanske krajine. Već sam mu prije bio prevodio, sjetio se i on mene i bilo mu je iskreno drago što me opet vidi. Bio je u bolnici već dva mjeseca pa ga sada trebaju pustiti kući. No, nije baš zdrav te se moraju dogovoriti oko posjeta patronažne sestre. Ima četvero djece i sva su razbacana po svijetu. Žena i on sami u Norveškoj. Njemu bolesna pluća, srce, bubrezi, odrezali su mu palac na desnom stopalu te napravili premosnicu na desnoj nozi zbog loše cirkulacije. Ima i rane na stražnjici i leđima od prekomjernog ležanja. Ipak, on se vedro smješka poput zbunjenog dječaka kad ga uhvate u zijanu, kao da zna da će mu biti oprosteno. Liječnica mu govori kako sad ne smije opet početi pušiti kad dođe kući. On kaže da neće. Kaže i da je sreo mnogo njih koji imaju iste probleme kao i on, a nikad nisu pušili.

I kaže meni, kao, da oni ne čuju: – Vavik isto... oni meni, a i ja njima...

A ja, što ću, moram i to prevesti. Liječnica opet kako ne smije više pušiti. On kima glavom. I ja kimam glavom. Smješamo se. I liječnica i on i ja.

Poslije izlazim pomalo sjetan, podsjetio me taj starac na mog djeda, a možda malo i na mene. Jedino nije na mog oca. Taj je tvrd orah. Pomislim da bih možda i njega nekad volio vidjeti ovako bespomoćnog i smekšanog. Ali teško da ću to doživjeti. No, trebam mu dati šansu. Zato moram u Melbourne, zato mu moram nešto napisati za rođendan. Nekad sam starcima godinama slao jedno te isto pismo. Mijenjao bih samo datume i prvi redak. U lijevom gornjem kutu datum i mjesto, koji su se mijenjali po potrebi, i zatim: “Dragi tata / Draga mama... nadam se da si dobro... bla.. bla... puno te voli tvoj sin B.” Pismo mi se ponekad čak nije dalo ni prepisivati, pa bih ga fotokopirao. Onda su došli kompjutori, internet i olakšali mi stvar. Ali starci se nisu dali, otkrili su e-mail, Facebook, Skype i ostale monade. Ali ovaj put bih ipak morao napisati nešto više. Da probam bar jednom prema ocu biti iskren. Da čovjek zna s kim ima posla, tako sam mislio jučer dok sam odlazio iz bolnice.

Dok hodam prema autobusnoj stanici zovem svog izdavača Gunnara. Poslao sam mu poruku da bih se želio naći s njime i razgovarati, jer mislim

da bi mogao učiniti nešto više oko tog nesretnog romana. Ne odgovara. Izašla su tek dva članka i to uopće nisu bile neke ozbiljne kritike, osobno sam morao danima peglati te ljude; novinare, urednike i izdavače. Nije to lijep osjećaj. Rekao sam nema šanse. Nikad više. Ako ne možeš srediti jednu ozbiljniju recenziju, koji je smisao izdavačkog posla. Uglavnom, on, kao i uvijek, nema vremena. Mislio sam da se samo dolje kod nas na Balkanu izdavači prave blesavi. I onda je jedino što ti preostaje da se i ti praviš blesav. Jer ako se posvađaš, tek si onda gotov. Ovaj put Gunnar kaže kako nema vremena, da je u frci. Ubio mu se prijatelj. Prošlih nekoliko puta izgovarao se da mu je žena u bolnici. Otkazali joj bubrezi. Ne zna čovjek ni sâm što da misli. Možda je i istina, pomislim. Možda gnjavim jadnog čovjeka s pizdarijama: što sam i očekivo koji kurac, bestseler u Norveškoj? Ha-ha-ha. Smijem se naglas na autobusnoj stanici. Da, baš – sprdam se u sebi – ali na moju nesreću, izdavaču umire žena, ubijaju mu se prijatelji... na kraju valjda i pisci.

Sljedećeg dana u novinama čitam kako se ubio pisac S. G., 46 godina, razveden, dvoje djece, četiri romana, nekoliko zbirki priča, tri knjige eseja, mnoštvo nagrada. Šef književnog festivala u Lillehammeru. Najvažnijeg festivala u Norveškoj. Na koji me Gunnar obećao progurati. Preko, sad već pokojnog, S. G.-a. Nisam više zvao Gunnara, svog

izdavača, i nisam otišao u Lillehammer. Žena mu je vjerojatno i dalje bila u bolnici, a ja još živ. Neka ostane tako, jebeš knjigu, mislio sam.

Došao sam kući u dva sata popodne. U pola šest trebao sam ići predavati norveški u školi za strance. Četiri školska sata. Počela me hvatati tjeskoba, strah, nemir, nezadovoljstvo životom, to nešto čemu nikako nisam mogao naći pravo ime, a od čega sam pokušavao bježati opijanjem, drogiranjem, putovanjima, plesom, trčanjem na skijama, zaljublivanjem, gledanjem pornića, čitanjem knjiga, ponekad čak i pišući.

Znao sam - ako ostanem u sobi od dva do pet popodne, sigurno ću se puknut nečim, a imao sam u ladicu sveeega. Tako da sam ipak odlučio pobjeći u šumu, u Nordmarku, skijati. Predomišljao sam se dosta vremena, hoću-neću, da mi se - ne da mi se, imam vremena - nemam vremena, ali ipak sam otišao.

Trčanje na skijama jedna je od stvari koje mi pomažu da ne poludim, da se ne drogiram. Ponekad čak i ne ubijem. Nema se što puno reći o tome. Tlo je bijelo, nebo je sivo, u zraku su pahulje, oko tebe borova i jelova šuma s pokojom usamljenom brezom, kližeš skijama jednolično, jednom pa drugom nogom, dišeš, znojiš se, ne razmišljaš. Mozak bar za tren prestaje mljeti, drobiti misli poput mlinskog kamena. Tišina.

Poslije se vraćam istim vlakom podzemne, trojkom, kući, presvlačim se na brzinu i žurim se u školu.

Večernja predavanja su za one koji već imaju posao i koji jezik prilično dobro znaju, ali trebaju ga usavršiti. S njima je lako jer žele pričati i željni su znanja, često se smijemo, zabavljam ja njih, a i oni mene, pričamo dogodovštine jedni drugima. Mislim da je to jedna od najboljih vježbi za usavršavanje jezika. Pustiti ih da pričaju. Teško je biti zabavan na tuđem jeziku, ispričati vic, anegdodu. Na stranom jeziku, u stranoj zemlji počneš biti dosadan samom sebi. Na kraju ti se više i ne da razgovarati.

U ovom razredu predavao sam prvi put i bilo ih je osamnaest. Jedan Albanac iz Albanije, jedan s Kosova, dvije djevojke iz Eritreje, dvije iz Tajlanda, tri iz Poljske, jedna Mađarica, jedna Iračanka, jedan Iranac, jedna Brazilka, jedan Rumunj, jedna Albanka iz Makedonije, jedna Turkinja iz Bugarske, jedan Kurd iz Irana i jedna Bosanka. Iz Sarajeva.

Albanac iz Albanije kidnuo je nakon dva sata. Kaže da je u Norveškoj već jedanaest godina. Možda je nekoliko njih proveo u zatvoru. Ne znam zašto sam to pomislio. Predrasude. Bio je ćelav i pun ožiljaka po glavi. No, mogao je biti i politički disident. Nogometaš. Možda i pisac.

Na pauzi nakon prva dva sata sjedim u zbornici s ostalim nastavnicima. Tu je i rektor. Ćelavi gej sa

sjevera Norveške. Ja sjedam do jedine nastavnice koju bih kresnuo. Prvi put je vidim. Ali eto, to mi je prvo palo na pamet kad sam je vidio. Ona govori kako joj je pun kufer đaka koji sjede i ne trude se. Sjede tu bezveze.

Ćelavi rektor: – Ovi iz istočne Europe?

– Da – kaže ona. – Samo sjede i ne žele uopće sudjelovati.

Gledam je, žvačem piletinu i zamišljam kako bih je bičevao po debeloj guzici. Zatim bih je pitao zašto ne želi sudjelovati. Ali sudeći po tome kako me gleda, sudjelovala bi ona. Ili bi se bar pretvarala.

– Da – kaže rektor. – Zanatljuje. Došli su tu uzet lovu i baš ih briga za norveški.

Imao sam osjećaj da svi bulje u mene. Osim ćelavog rektora i nje, bilo je još nekoliko nastavnica i jedan nastavnik. Jedna od njih, s jako naboranim licem i s ne tako lošim tijelom, pitala me kako se zovem. Od kada radim? Nikad me prije nije vidjela, kaže.

– Nisam ni ja vas. Što ćete... obično predajem u jutarnjoj smjeni. Slomiše se od učenja norveškog – odgovorim cinično.

Pita jesam li je možda zamjenjivao tjedan prije Božića. Pitam kako se zove, ona kaže.

Nisam.

Onda ona priča kako ju je netko zamjenjivao, i kada se nakon tjedan dana vratila na posao, na svom

radnom stolu našla je rukom ispisanu poruku od tog – ne može se sad sjetiti imena, može biti da je Ali, ali nije ni bitno – o tome što su radili taj tjedan dok nje nije bilo, a pismo je bilo puno pogrešaka. A tek rukopis...

– Pomislila sam, Boože moj...

– Nisam Ali – kažem. – Nisam čak niti Muhamed. I nasmijem se, možda malo preglasno za uglađene norveške “civile”. Ali nitko nije ubrao foru. Možda mi i nije neka fora, pomislim.

Poslije je ova koju bih kresnuo (i bičevao, možda ne baš krvnički jako, ali ipak da je bolicka) išla do kopirke, a ja sam je pratio, slučajno. Imala je baš masno dupe.

Da budem iskren, najviše me je živcirao ćelavi šef. Jer otužno je to kad ljudi koji su i sami često bili diskriminirani, prvom prilikom diskriminiraju nekog drugog. Sad više nije bilo politički korektno diskriminirati gejeve, bar ne otvoreno, u modi su stranci. No, i stranci diskriminiraju jedni druge. Istočnoeuropljani ne vole Arape i crnce, Arapi ne vole crnce. A crnci ne vole Cigane. Zato ja volim Cigane.

Jednom sam na ulici, ispred nekog kluba, u subotu kasno u noć kupovao hašiš od nekog Nigerijca, kada nam je prišao Ciganin i s lažno tugaljivom grimasom na licu prosio lov. Nigerijac ga je otjerao. Objašnjavao mi je tada kako su grozni

i prljavi i ne žele raditi. Kao da prositi samo po sebi nije dovoljno težak i ponižavajući posao. Teže je prositi nego dilati hašiš, ako mene pitaš.

Poslije predavanja otišao sam kući, jeo, pušio hašiš, nisam onanirao jer me dolje sve peklo. Popio sam dva Lexaurina, poslao poruku Anji u Ljubljanu i trudio se što prije potonuti u tminu. Zamisljao sam guzatu nastavnicu, nadajući se da ću je sanjati, ili ako ništa bar njezino dupe išarano masnicama korbača troglavca, ali nisam.

Dan poslije očevog rođendana, 1. februara, sjedim ponovo za pisačim stolom, čitam razočarano s kompjutorskog ekrana to što sam napisao prethodno-ga dana i znam kako nema smisla poslati ocu takvo pismo. Ipak je bolje: Dragi tata, sretan rođendan. Hvala za kartu i... bla bla bla... vidimo se uskoro.

A 31. januara ću poslati svom izdavaču Gunnaru. Možda mu je žena dosad izašla iz bolnice pa će naći vremena. Jer, ostao sam mu samo ja. Razmišljam s priličnom dozom sarkazma da će i moju smrt iskoristiti za izbjegavanje sastanaka s dosadnim piscima. Reći će glumatajući ucviljenost: "Nee, nikako ne mogu danas, umro mi je autor, veliki pisac, bliski prijatelj, gotovo član obitelji, ubio se, stvarno, nee, nikako danas. Možda sljedeći tjedan. Samo da mi žena izađe iz bolnice."

Sejranović, Bekim. 2013. Sandale. V.B.Z. Zagreb.

The Rooster and The Dictator

Nizar Qabbani

Ne / pripadanje :

Priče o nama

In our quarter, a cockerel who is a sadist and a slaughterer

Every morning, he plucks out of the vicinity- hens their feathers.

He pecks them, chases, sleeps with and forsakes them, and barely will he recollect the chicks names

In our quarter, there is some cockerel who is hostile, fascist, of a Nazi thought.

He stole power with a tank
And captured freedom and the free

He struck down some country

Some public

Some language

He effaced events of history,

children births,

and names of flowers

In our quarter, on the National Day, some cockerel

Would put on the outfit of a General

He eats sex;

Drinks sex

He elates himself with sex

He sails on vessels of corpses

He vanquishes armies of udders!!

How will rain, to us, be endowed?

How will wheat-grain ever grow?

The Rooster and The Dictator

How will beneficence, on us, overflow?
And godsend will super-abound?
So long as this country is not by God governed..
But by cockerels is governed.

When a cockerel goes by the village market
Vain; with feathers puffed
And on his shoulders, medals of liberation glow
The village hens in all
would yell with applaud:
“O our Master rooster”
“O our Godhead rooster”
“O General of sex..O Bull of the field”
“You are the fancy man of all women”
“Do you need a bondmaid?”
“Do you need a servant girl?”
“Do you need rubbing down?”

As the ruler heard the tale
He ordered the sword-man to chop off the rooster
head.
He said like someone enraged:
“How dare a rooster of the vicinity youngster
oust, from me, my power?”
“How dare this rooster??”
“When I am the One with no Partner??”

Prijevod na engleski Inam as Sharifi

Nisam

Natalija Miletić

Ne / pripadanje :

Priče o nama

Traktori su danima prolazili kraj zgrade. U koloni. Na traktorima bakice i dedice; naši neprijatelji. Uz cestu stoje susjedi i pljuju bakice i dedice. Pokoje hrabro dijete baci i kamen. Gledala sam ih kroz prozore čija su stakla zalijepljena u kvadrate smeđom i INA trakom, da se od detonacije ne rasipaju. Gledala sam, kao iz zatvora, kroz selotejp rešetke, tu kolonu. Želudac mi je trnuo, sunce je sijalo, i bio je zaista krasan dan. Tada još nisam znala priču o pruži za Auschwitz uz koju su sve kuće imale zazidane prozore. Kažu da su ih ljudi sami zazidali. Nisu mogli gledati.

Od toga smo dana bili slobodni, a mačka je u skloništu dobila buhe kojih se još dugo nismo riješili.

Koncept slobode nejasan mi je, jednako kao i koncept pripadnosti. Da sam ikad igdje pripadala, vjerojatno bih bila šovinistica. Bolje ovako, utroba utrne kad se ljudi vesele, kad znaju što su i kako su. Moj osmijeh iza zuba skriva u čvor zapleten želudac.

Sjećam se, u redu za žicu na skijalištu postalo je bitno od kuda si. Pa što ako smo Hrvati, rekla sam. Sestra me u čudu pogledala, kao da nisam normalna.

- Pa je li nismo iz Hrvatske?
- Pa to ti ionako ništa ne znači.
- Pa što me onda tako gledaš?
- Ti zaista ništa ne razumiješ.

Nakon toga, rekla sam sebi, nisi ti baš nešto pametna, nisi. Sve jasno ti je uvijek nejasno.

Sjećam se da je odjednom u razredu postalo bitno za koga navijaš; jedna i ja smo bili za jedne. Neki su šutjeli, nisu navijali. Puno ih je bilo za druge. Jedan je navijao za treće, samo da bude poseban, a to baš ništa nije značilo. Tada se u imeniku pojavila nova crta za ispunjavanje. Pitala sam mamu i tatu što ću napisati. Rekli su neka pišem što hoću. Kao da sam išta htjela. Onda je tata od B rekao, tvoja mama se zove I, a tata J, pa si ti ništa. Nisam. Jesi, bome. Onda sam opet mamu pitala, a ona je rekla da šta pričam gluposti, pa šta ima veze ime, i ona je isto kao tata, svi smo mi isti! Eto, mislila sam, onda nema problema.

I stvarno ih nije bilo; jedino je nekako ispalo da te kao takve nitko ne voli. Bacaju bombe, kolju i skrivaju snajperiste. Nestaju preko noći. Odlaze preko i napadaju nas. Nas. Nisam, nisam.

Takva si. Ne valjaš. Neka te sram. Ionako, to i nije ništa bitno.

Sjećam se, na vjeronauku mi je svećenik rekao da sam životinja. Smijao mi se i oblizivao usne mesnatim jezikom. Nije mi dopustio prvu pričest. I cijeli razred se smijao i svi su nešto govorili. Onako, kao da ja ne čujem. Bilo je nebitno što sam jedina zaista pročitala Bibliju i naučila molitve. Nisam više išla na vjeronauk, ali sam išla na misu. Svaku nedjelju u osam, da ne budem životinja. I pričest sam dobila. Od drugog svećenika. Tako da opet nisam bila. Životinja.

Nisam, nisam.

Sjećam se dečka koji mi se sviđao. Imao je majicu grupe U2, crnu. Opa, mislila sam, ovaj nešto zna! On je rekao da neće sjediti na klupi na kojoj sjedim ja. Na majici je bilo bitno slovo.

Pa sam rekla sebi, ma nisi ti baš nešto lijepa. Stisnuta i masna, kao čvarak užegli. Nisam. Nisam.

Jedna je umjesto mene uzela svjedodžbu jer sam bila na moru. Rekla je da se iznenadila. Mislim da nije govorila o ocjenama. Što se tu čovjek ima iznenadivati kad to ionako nije važno.

Telefon je često prenosio šumove i pičke materine. Onda mi je par puta pao na pod pa se baš i nije čulo kad se javiš.

Jedna je, bila mi je kao sestra, rekla da nema veze, nisu oni dobri. Ali ja slučajno jesam, pa neka mi bude.

Jedna mi je rekla, činila se mudra - upisala je fakultet - neka budem sretna da je ova stranka pobijedila na izborima jer da je druga pobijedila morala bih seliti. Pa sam bila sretna što je ova pobijedila, jer samo zato, eto, smijem ostati.

Na osobnoj karti ne piše ništa, ali svejedno sam to morala reći dok sam umakala prst u crno mastilo. Rekla sam gledajući u pod. Ne bi li se tako manje čulo. Kao da je to nešto bitno. Toliko je nebitno da kad to izgovoriš - u prostoriji nastane tajac.

Jednom je tata bio stranac, i zvao se Aleksander.

Slučajno su mu negdje napisali Aleksandar, a on je to brzo ispravio. Jer bi ljudi mogli pomisliti da je, nedajbože, takav.

Na indeks sam napisala. Stavila sam sliku, na kojoj izgledam sretno kao kod Djeda Mraza kad mi daje poklon veći od mene, i napisala. Nisam ostavila prazno. Nisam, jer jesam. Nisam, nisam.

Jedna je rekla, kad sam priznala da mi doma svi nemaju dokumente, da sam princeza drame i da uvijek nešto pretjerujem. A njoj sam jedinoj priznala kako je to kad netko iz čista mira nema državljanstvo. Prvi put sam se usudila ispričati, a ona je rekla da glumatam.

Bila sam u prvoj koloni ponosa, na Zagreb Prideu, kad su vikali: "Idite u Srbiju". Sjetila sam se kolone traktora koji su prolazili kraj zgrade, sjetila sam se bola u želudcu koji se vratio još jači. Mislila sam si, pa jebemu mater kako sam ja uvijek na krivoj strani, jebemu mater da baš nikad nije moja strana ona dobra, mislila sam si, jebemu mater zar sam se baš ja morala roditi sjebano i ukrivo, jebem ti sve! Neću da me boli želudac. Neću. Hoću da sam prava i kako treba, a da su ovi što viču i deru se i bacaju kamenje ti koji ne valjaju. Hoću da njih boli želudac jer su takvi kakvi jesu. Hoću da se njima pluća raspadaju kad ih obuzmu te njihove mržnje. Nek njima bude loše kad su loši. Zašto je meni loše kad samo jesam. Njima, nek njima bude loše što su takvi kakvi su.

Čini mi se da sam vječno u krivoj koloni; iako se za stranu ne opredjeljujem, ona jednostavno postoji. Nikako da se prestanem iznenađivati kad vidim da je normalno većini neprihvatljivo. Ljudi su ljudima – ljudi. Životinje su tako divna bića. A ljudi su ljudi, kako god okreneš. Što li sam ja? Nisam, nisam.

Zamolbe za posao slala sam s potvrdama o nekažnjavanju. Na potvrdi je pisalo. Pitala me jedna pa što nisi napisala drugačije. Kaže ona meni, pa treba ti posao, kao da je to bitno. Pitala sam ja nju, pa što ti ne napišeš ovo što sam ja napisala. Kaže ona, pa kad nisam. Pa nisam ni ja. Nisam, nisam.

Jedna je razdragano pitala kako mi se deda preziva kad je iz mjesta kao i ona, a meni je došlo da slažem jer sam pretpostavljala kakav pogled slijedi. Nisam slagala, ali pogled sam dobila.

Jedan je rekao da se rasplače kad vidi što rade ti kao on. Pa ga onda svi ti kao on uopće ne priznaju kao takvog. I ne vole ga. A ja ga baš volim. Jer eto: i on je, a nije. Čini mi se da su samo zli sigurni u ono što jesu; kao da je zlo jedino na što se uvijek može računati.

Sjetila sam se koliko su prsti boljeli dok sam razjedičačem skidala ljepljivu traku s prozora. Nismo bili ažurni; stajala je na staklu još dugo nakon što su nam rekli da smo slobodni i sretni. Sada je nema, osim ponekad u glavi. Ponekad i dalje zastire pogled. Javlja se zbog nečeg ta rešetka, i vraća me u zatvor;

čini se da je u zadnje vrijeme sve gušća.

Na popisu stanovništva su me pitali ime, prezime, grad rođenja, državu rođenja, imena roditelja, stručnu spremu, tko sam ustvari i kako odlazim na posao. Biciklom. Svaki dan, zaprepastio se popisivač. Da, svaki dan. Opet će biti problema, mislila sam. Valjda samo takvi kao ja idu biciklom na posao.

A kći? Što je ona, pitao je dalje popisivač. Kao i vi? Nije kao ja, ona vam je sva na tatu. Nije da je bitno, ali eto. Valjda baš zato. Bolje da nije, nego da je. Tako bar uvijek je. Dok ja, najčešće, nisam.

Sve to skupa ionako nije bitno. Bitno je da si dobar čovjek, kakav god. E, i da voliš životinje, i to je bitno. Tko ne voli životinje, ne voli ni ljude.

Hotel Zagorje;

Priča iz
Zagrebnog
života
– *Najezda*

Ivana Simić
Bodrožić

Ne / pripadanje :

Priče o nama

Hotel Zagorje

Nikada prije nisam bila na otoku. Jedva čekam da dodemo, putujemo tako dugo da sam već dvaput povraćala, i ne samo ja. More smo vidjeli čak nekoliko puta iz autobusa, a onda bi opet nestalo iza neke planine. Tužna sam jer se danas nećemo stići okupati, ali malo me i strah jer ne znam plivati. Često smo se kupali na Štrandu, ali tamo je plićak dokle god se ne umoriš od hodanja pa mi plivanje zapravo nije ni trebalo. Na Dunav sam išla samo s bakom koja je govorila da pliva k'o sikira pa bi mi, dok sam gledala drugu djecu sa šlaufima, dala samo da pokvasim noge i umijem se.

Kada smo napokon stigli, dobila sam veliku sobu koju sam trebala dijeliti s još dvanaest djevojčica mojih godina koje nisam poznavala. Već sam se smjestila na jedan od kreveta, kad je ušla Željka s voditeljicom i rekla da se mi ne smijemo razdvajati. Tako sam završila u sobi sa starijim curama. Bila sam sretna i preplašena. Nekima je bilo krivo što su me uvalili tamo jer ću ih sigurno špijunirati i sve govoriti voditeljici, ali smo se zapravo brzo sprijateljile. Nisam pričala previše i dosadivala, ali sam prema svima bila pristojna. One su mene zvale "mala", a ja sam bila očarana njihovim naramenicama, dezodoransima, tuševima za oči i tajčikama. Svaku večer na terasi odmarališta, koje smo zvali

Vila Promaja, imali smo disko. Mene je stalno pratio neki dečko kojeg nisam poznavala, ali svi su mi govorili da trebam plesati s njim jer je sin jedne poznate glumice.

Preko dana smo igrali "Čovječe ne ljuti se" i kupali se. Jednog poslijepodneva brat me pozvao u šetnju po rivi, a kad smo došli do kraja mola, gurnuo me u more. Počela sam lamatati rukama i vrištati, voda mi je ulazila u usta, a on je samo stajao na molu i vikao - Plivaj, plivaj! - Ne znam kako, ali uskoro sam se našla na plaži. Počela sam plakati, odjeća mi je bila mokra, a na nozi sam imala samo jednu bijelu, lakiranu cipelu. Brat je rekao: - Vidiš da znaš.

Tako sam proplivala.

Već smo dva tjedna duže na moru nego što smo trebali biti. Prije par dana bili smo u autobusu i krenuli prema luci, ali su nas vratili. Ponovno raspakiravamo torbe. Moj brat stoji iznad umivaonika i pere naše gaćice i potkošulje jer nemamo više čiste robe. Gotovo svakog dana za ručak je pržena riba i sve više čeznemo za povratkom. Često odemo do dućana na sendviče od parizera s povrćem i jogurt. Sada mi je žao što sam kod kuće ostavila najnoviju pravu Barbiku s gumenim nogama koje se svijaju, zbog straha da je netko ne ukrade, a ponijela samo plastične.

Jednog jutra kada sam izašla na dvorište odmarališta, ugledala sam mamu. Nikad nisam

bila tako sretna. Odvela nas je na sladoled od četiri kugle i mene kod frizera da se ošišam na talijanku. Nju i Željkinu mamu su smjestili u posebnu sobu u potkrovlju, a ja sam te noći spavala s njom u krevetu. Čula sam ih kako razgovaraju o nekom prolaženju kroz kukuruze, Miri koja se u devetom mjesecu trudnoće vozila na biciklu i vlaku u kojem su svi zastori morali biti navučeni, ali u tom krevetu je ipak bilo samo lijepo. Znam da se posvađala s tatom, to mi je rekao brat, jer ih nije htio voziti ni do Vinkovaca da netko ne bi pomislio kako bježi, i da poslije, valjda taj isti netko, ne upire prstom u nas. Zato za tatu ni ne pitam, da ju ne rastužim, iako me zanima kad će on doći.

Na moru smo već mjesec dana, počinje nova školska godina i moramo se negdje upisati u školu da ne izgubimo prvo polugodište dok se ne vratimo kući.

Na Glavnom kolodvoru u Zagrebu dočekaao nas je tetak. Vozili smo se kroz grad koji je blistao u jesenjem suncu. Tetkova kuća je bila daleko od centra i meni se činilo da više nismo u Zagrebu, ali onda sam saznala da je sve to Zagreb. Bio je tako velik. Oni su živjeli u manjem, suterenskom, dvosobnom stanu, a nas su smjestili na kat koji je bio prazan. Često sam spavala dolje kod sestrični u sobi, osim kada bismo se posvađale. Ispočetka nam je bilo jako lijepo. Bratu i meni su svi ugađali, a u novoj školi gotovo ništa nisam morala učiti, svejedno sam imala sve petice.

Jedno poslijepodne sestrična i ja smo se vraćale iz škole i dok smo se penjale šljunčanim putem prema kući počela je zavijati sirena. To je bila zračna uzbuna i ja sam stala vrištati i plakati. Uхватила nas je panika i pobjegle smo u kuću nekih susjeda. Nije se dogodilo ništa, ali počelo je neko novo razdoblje. U kući je postajalo sve tješnije. Jednom kad sam htjela ući u kupaonicu, starija sestrična ispriječila se i rekla: - Ovo je moja kuća, ja idem prva. - Drugog pak jutro, dok smo doručkovali, njezina mala sestra rekla je mojoj mami: - Ti ćeš nama sav kruh pojesti. - U početku su stalno pravili kolače, ali poslije je svega bilo manje pa se i to prorijedilo, a mi nikad sami nismo otvarali frižider. Ponekad, kad bismo legli spavati, čuli su se njihovi glasovi iz kuhinje. Tata se obično javljao svaki treći dan, ali onda je prošlo već osam dana a da nikoga od tamo nismo čuli. Subotom prije podne nalazili bismo se na Trgu sa Željkom i njezinom mamom. Grlili bismo se i ljubili kao da se nismo vidjeli godinama. I njih dvije su živjele kod rodbine, a moj i Željkin tata zajedno su ostali u gradu. Pričali smo o tome kako će to biti kad se vratimo. Onda smo znali otići na burek ili na sladoled. Na povratku kući uglavnom smo šutjeli.

Ispočetka su Zagrepčani bili naprosto bolji ljudi. Bili su ljepše obučeni, hodali su po širim ulicama i velikim trgovima, vozili su se u tramvaju i pritom izgledali kao da ne rade ništa uzbudljivo. Imali

su tostere i perilice za posude, a u kutovima soba paučinu. Tako smo ih mi vidjeli. Ubrzo smo se i mi vozili tramvajem, besplatno na žuti karton, i svladali nekoliko gradskih linija. Mogla sam se voziti po cijele dane i jesti samo slance jer smo stalno morali odlaziti u neke općine, Crveni križ i Caritas po namirnice, meni je to bilo lijepo. Jednom smo u Caritasu dobili punu torbu slatkiša i teglili je prema Črnomeru u tramvaju prepunom ljudi. Dotjerana gospođa u našim kolima rekla je kolegici da to izbjeglice rade gužvu jer se po cele dane vozaju sim tam. Pogledala sam je i nasmijesila se jer sam znala da smo mi prognanici, a da su izbjeglice iz Bosne.

Nakon dva-tri mjeseca života u Zagrebu, neke stvari su postale svakodnevne. Došla je jesen i počele su kiše. Pomalo je prestajalo biti zabavno. Do tada smo valjda potrošili svih tristo maraka koje je mama ponijela sa sobom. Sve manje ljudi je izlazilo iz grada i donosilo vijesti o našima. Onda smo jednog dana čuli da su stari ubijeni. Tako smo zvali tatine roditelje. Zaklani. Tu riječ sam dobro čula. Sakrila sam se iza električne peći koja je pregrađivala hodnik i kuhinju. Mislim da su odrasli znali da sam tamo, ali su se pravili da me ne vide, a ja sam se pravila da ih nisam čula. Svi su opet postali jako dobri jedni prema drugima, a ja sam na to zaboravila. Mama je sve češće znala otići u kupaonicu i vratiti se natečenih očiju. Tata se već neko vrijeme nije javljao.

U to smo se doba moja mala sestrična i ja stalno molile Bogu. Kleknule bismo ispred kauča i molile na sav glas, da nas svi čuju, za sve čega smo se mogle sjetiti. Za mir, za hrvatsku gardu, za Petrinju, za Cezara i Kleopatru i onda bismo se glupirale i smijale, ali da nas nitko ne vidi. Odrasli su nas zbog toga hvalili i ja sam svima govorila da ću postati časna sestra. Išle smo tako daleko da smo se pretvarale da držimo misu i za vrijeme jedne od naših seansi na vrata je došao poštar. Donio je pismo od mog tate. Pisao je da je dobro i da nije ranjen, da mu jako falimo i da se uskoro vidimo. Odrasli su smatrali da je to dobar znak i ako će nas itko spasiti iz ovog pakla onda su to djeca poput nas. Mi smo bile ponosne. Nekoliko dana kasnije ugledala sam Luku i on je postao moja prva simpatija, iako je bio u višem razredu. Tada sam odustala od ideje da ću biti časna sestra, ali sam se još dugo predano molila Bogu.

Moj deda je puno pio. Još davno, dok je bio mlad, pao je s motora i udario glavu. Od tada mu se nešto poremetilo i počeo je piti. Tako je glasila službena verzija. Nekad manje, nekad više, ali uglavnom je bio na nogama i sam bi došao kući. Od onih koji su ostali, čuli smo priče da se pijan vozio na motoru i dobio geler u guzicu. To se ponavljalo kroz smijeh. Ono što sam čula samo jednom jest da su mu četnici davali rakije i da se sprijateljio s njima. Ako je u

tome i bilo ikakve namjere, propala je jer im je i on potpisao poklanjanje kuće. Ponekad sam se pravila da ga ne poznam. Kada bih ga vidjela da ide prema meni, skrenula bih na požarne stepenice i pobjegla. Za njim je uvijek jurio čopor malene djece jer je imao pune džepove bombona koje im je dijelio. Volio se šaliti s njima, a oni su znali biti prilično okrutni prema njemu. Sve dok mu jednom Draženov tata nije rekao da će ga ubiti vidi li ga još jednom blizu malog, njega, matorog, pijanog konja. Od tada sam ga još više po hodnicima izbjegavala, ali ponekad sam poslijepodne znala otići u njihovu sobu. Deda je uglavnom spavao, a kada bi me ugledao znao bi se raznježiti i pokloniti mi neku igračku od žica ili šarafa. Dao bi mi nešto sitniša da mu odem na šank po pivo, a sebi zadržim kusur. Izgledalo je kao da bi za sve bilo najbolje da sklopi oči. Jednom sam se motala po recepciji i sreća Ivana i Zokija. Rekli su da idu pratiti mog dedu koji svaki dan u isto vrijeme, prije večere ide iza Političke, a njih zanima što radi jer možda sakriva neku lovu. Nisam znala što bih. Ako radi nešto stvarno strašno, bolje da ne budem tamo, a opet, imala sam u sebi neki poriv da ga ne ostavim samog. Krenuli smo. Išli smo petnaestak metara iza njega, ali deda se nije osvrtao. Prošli smo veliku livadu iza zgrade i došli do blage uzbrdice. Iz trave je virio veliki ogoljeli kamen i moj deda je kleknuo ispred njega. Nismo mogli vidjeti što radi,

a pošto ga se nitko baš nije bojao, Zoki je otišao do njega i rekao: - Deda, di si sakrio blago? - Za nekoliko sekundi se okrenuo i vratio natrag. Rekao je da je deda lud i da kleči ispred kamena na kojem je netko kredom nacrtao križ. Ipak mi je laknulo, bio je samo lud, ništa gore od toga, i mi smo se šutke vratili u zgradu.

Priča iz Zagrebnog života, Najezda

Gospodin Bezuh nemalo se iznenadio kada je tog popodneva krenuo u svoju uobičajenu šetnju Tomislavcem. Čuo je, doduše, prijašnjih dana susjede na stubištu vlažnog i mračnog haustora kako zgroženo komentiraju da ih je sve više i više, čuo je Jezuš i Marija, čuo je kako nikada tak nije bilo, a u kostima je osjećao da takvi znakovi najavljuju gadna vremena. Bio je razuman čovjek, razumniji od svoje supruge koja već nekoliko godina, što zbog zdravstvenog stanja, a što zbog toga jer se sve nepovratno promijenilo i ona više ne bi ni znala hodati tim ulicama, nije napuštala stan, ali je unatoč tome jako dobro znala što se događa vani. I tog popodneva dok mu je popravljala kragnu na sivoj vjetrovci i ravnala crtu na hlačama odostraga, dok mu je dodavala kišobran izrađen još u Štambukovoj radionici u Ilici s drškom od bjelokosti i posebno naručenim Knirps dijelovima, upozoravajući

ga da ne ide preblizu mračnim mjestima, da se drži sredine staze, da obavi samo ono što mora i prošeta toliko koliko doktor zahtjeva, i neka se odmah vraća. Ne sprema se na dobro.

Gospodin Bezuh je, obrisavši tog jutra naočale sa sredstvom za pranje prozora, kako bi bolje vidio i bio spremniji, skinuo one za blizu i na nos stavio obrisane za daleko, izašao na pretopli zagrebački zrak u studenom, s najintenzivnijom nijansom vonja podruma zgrada. Kad god je jesen bila ovako neuobičajeno topla, zrak je smrdio na mokraću, plijesan, i nešto od čega se bježalo, inače to je bio sasvim čist centar grada, pogotovo u usporedbi s ostalim europskim metropolama. Samo je jednom, prije dvadesetak godina kada je počinjao rat, čitav Donji grad smrdio ovako.

Stanari su bili primorani ući u svoje podzemne prostorije i suočiti se sa svojim nižim ja. Morali su, da bi preživjeli, bojeći se još veće opasnosti koja nadolazi otvoriti te mračne izbe, pune memljive vlage, truleži i raspadnutog namještaja, i ta mjesta dovesti u kakvo takvo podnošljivo stanje, jer postojala je mogućnost da će potrajati. Da će se morati spustiti dolje i živjeti ondje, kao zapravo. Podrumi su smrdjeli nepodnošljivo, jedino nepodnošljivije od njih smrdio je strah, pa su stavljajući rupčice preko lica zaronili u podzemne zagrebačke svjetove, obračunali se s njima, a potom suterenske prozore zatrpali vrećama pijeska.

Iznimno hitro za svoje godine, gospodin Bezuh, pretrčao je pješački prijelaz u Šenoinoj i našao se na rubu parka Trga kralja Tomislava. Hodao je polako i oprezno, ipak ne slijedeći savjete svoje supruge, približio bi se samom rubu staze pa vrhom Štambukovog kišobrana udario po šuštavom lišću grmlja, onako trznuvši, kao da to ne radi on, gledajući nekamo u daljinu.

Boje se, mislio je. Još uvijek je sredina dana, morat će se ovamo vratiti znatno kasnije ili se iskrasti predjutro, da vidi stvarnu sliku svojega grada. Spustio se nekoliko stuba na šljunčanu stazicu u namjeri da napravi još jedan krug, prije nego krene doma i putem pripremi izvještaj koji će podnijeti ženi. Bit će joj uzbudljivo čuti kako su svuda naokolo novinarske ekipe i reportažna kola, ljudi u bijelim odijelima koji češljaju travnjake, zabrinuto odmahuju glavama, bojeći se za svoj život i zdravlje. Ugledao je jednu ekipu kako ide pravo prema njemu, a on je svojim stavom pokušao odati baš točno ono što i jest, ugladeni gospodin u zasluženoj mirovini koji se nikamo ne žuri, kojem ovaj grad pripada, koji zna njegovu povijest, i koji je spreman da im, samo ako iskažu interes, diskretno i upućeno pojasni njegovu sadašnjost i stravičnu budućnost.

Međusobno su se namirisali, a on je skoro poskočio od sreće kad je shvatio da to nije radio Sljeme, nego upravo Hrvatska radio televizija. Znao

je točno što reći, iako ih zapravo svojim očima nije vidio, ali novinari to nisu morali znati, niti bi to išta mijenjalo na stvari. Lagano se nakašljao, prebacio težinu na desnu nogu i podbočio se kišobranom:

- Posvuda su, trče po travnjacima, zalijeću se iz grmlja tražeći hranu, ulaze u kante za smeće. A poznato je, ugledate li samo jednog po danu - tu je podigao prst u zrak - znači da ih je po noći tu barem još dvjesto. Svaki prolaznik koji zastane uz šetalište ubrzo će primijetiti kretanje u grmlju. Jednom sam vidio kako su ljudi bacili kruh golubovima na travnjak, a oni su se bacili na njega i rastrgali ga. Tu su se nastanili nakon što su pobjegli iz podruma obližnjih zgrada koje se obnavljaju. Građani i turisti se jako čude jer ih ne očekuju u tom dijelu grada. Polako, stručno i po važnosti, tako bi to trebalo riješiti, jer svašta se tu nakotilo zadnjih godina. -

Gospodin Bezuh je bio zadovoljan. Rekao je sve što ih ide, sve što se nadao da će ga pitati, elokventno, odmjereno i gospodski, nije mogao doći sebi od sreće, kako se sve samo potrefilo. Tada im se naklonio na pozdrav, okrenuo se na peti i poželio pojuriti kući kako bi sve ispričao ženi.

A onda je zastao kao ukopan. Na sred staze, samo nekoliko koraka ispred njega, stajao je ogroman, smeđi štakor. Gledao ga je pravo u oči. Nije bježao, niti je uzmicao. Polako je na svoje četiri nožice došao do odbačenog komadića smokija s kikirikijem, uzeo ga u

prednje šape i stavio među sitne, žute zube. Uopće se nije bojao, nije se stidio sebe tako povijesno odvratnog, nepripadnog u centar bijeloga grada. Hodao je po tom šljunku kao da nosi Štambukov kišobran i još zabacuje u krug s njime, brk mu je bio kao kod gospona Fulira, i da je samo imao prst više, sigurno bi ga zakovrnuo. Ponašao se kao čovjek, a ne kao obični smeđi štakor, koji je došao odnekuda. Točnije, bio je podrijetlom iz sjeverne Kine, rasprostranio se na sve kontinente izuzev Antarktike što ga čini najuspješnijim sisavcem na Zemlji nakon čovjeka. Dlaka smeđeg štakora je gruba, a krzno obično smeđe ili tamno-sivo, dok je na strani trbuha svijetlo-sivo ili svijetlo-smeđe. Maksimalne je dužine 25 centimetara, s repom još tolikim. Masa odrasle jedinke varira od prosječnih 350 grama no vrlo velika jedinka može doseći i do 500. Svjedočenja građana o štakorima mase veće od jednog kilograma vjerojatno su posljedica neznanja i zamjene s drugim većim glodavcima.

Ima precizan sluh i posjeduje visoko razvijen osjet njuha. Frekvencija srčanog ritma mu je obično između 300 i 400 otkucaja u minuti. Vid štakora je izrazito slab, kao u čovjeka s većom dijoptrijom, točnije, kratkovidan je, dok albino jedinke zbog većeg rasapa svjetla imaju dvostruko slabiji vid. Smeđi štakor slijep je na crvenu i zelenu boju.

Iako sada na suhom, dobar je plivač, na površini

vode i ispod nje, ali za razliku od crnog štakora, slab penjač. Često gradi složene sustave jazbina. Istraživanje je otkrilo da smeđi štakori imaju metakogniciju, svijest o vlastitim procesima mišljenja, koja se dosada smatrala svojstvenom samo čovjeku i nekim primatima.

Kad se međusobno zaigravaju, tijekom škakljanja, prije parenja ili prije nego prime opijum (u laboratorijskim uvjetima), emitiraju kratke ultrazvučne zvukove. Takvo glasanje, poznato i kao cijuk, dovodi se u vezu sa smijehom kao izrazom pozitivnih emocija, ali i nagradom u kondicioniranju, tojest, dovođenju pojednica ili mase u položaj prikladan da se njima manipulira.

Međutim, starenjem težnja štakora da se smije sve više opada. Smeđi štakor se u odgovarajućim uvjetima može pariti bez obzira na doba godine, a ženka je sposobna iznijeti do pet legla godišnje. Za vrijeme dojenja, pokazuje majčinsko ponašanje u 24-satnom ciklusu, tijekom kojega će više vremena posvetiti manjim nego većim mladuncima.

Maksimalni vijek života je tri godine, iako ga rijetke jedinke dostignu. Procijenjena godišnja smrtnost od čak 95% uzrokovana je grabežljivcima i konfliktima s drugim vrstama. Jedinka obitava kao dio veće, hijerarhijski ustrojene, skupine u jazbini ili drugom podzemnom sustavu poput kanalizacije ili podruma. Tijekom nestašice hrane, štakori na nižem

društvenom stupnju umiru prvi. Ako je uništen veći dio populacije, preostali štakori privremeno povećavaju frekvenciju parenja i tako brzo obnavljaju svoju staru brojnost.

Smeđi štakor sa smokijem u njušci samo se trudio preživjeti. Nije planirao doći u Zagreb. Kada je izbezumljenom i bez daha, gospodinu Bezuhu, supruga otvorila vrata, njezine smeđe očice zasjale su od radosti, a bijela, besprijekorna pregača skliznula je niz grubu dlaku, bacila se na njega sa sve četiri prazne i željne šapice.

Warsan Shire

[War-šan Širej], rođena je 1988. g. u somalijskoj obitelji u Keniji koja godina dana nakon njena rođenja emigrira u Ujedinjeno Kraljevstvo. Diplomirala je kreativno pisanje i trenutno dovršava prvu zbirku pjesama. 2011. godine objavila je "pjesnički pamflet" Teaching My Mother How To Give Birth ("Učim mamu kako da rodi"). Pjesme su joj prevedene na nekoliko jezika i izlazile su u časopisima/ zbirkama Poetry Review i The Salt Book of Younger Poets. Živi u Londonu. ♦

Natalija Miletić

rođena je 18. listopada 1977. godine u Sisku, gdje živi i radi. Završila je Filozofski fakultet u Zagrebu. Pohađala je radionice kreativnog pisanja Zorana Ferića, Marinka Koščeca, Miroslava Mićanovića i Andreja Blatnika te zadnjih godinu dana u klubu mladih SKWHAT Sisak volonterski

provodi programe takve vrste. Nagradena je prvim nagradama natječaja "Kratka priča je ženskog roda" 2012. te Lapis Histria 2013. godine. Priče su joj objavljene na portalima Afirmator i Kriična masa te u časopisu Urbani vračevi. Priča "Nisam" dio je elektronskog zbornika Čitanka za začitavanje. Priča "Bolji otrov", u talijanskom prijevodu, objavljena je u časopisu La battana. Nastupala je na Festivalu kulture i snova Centra za mirovne studije 2014. godine te na Pričiginu 2015. Uskoro joj izlazi zbirka kratkih priča u izdavačkoj kući Algoritam. ♦

Bekim Sejranović

pisac je knjige kratkih priča "Fasung" te romana "Nigdje niotkuda", "Ljepši kraj" i "Sandale". Rođen je u Brčkom; živio je u Rijeci, gdje su mu otežali studiranje i prisilili ga na odlazak. Bekim je bosanski, hrvatski i norveški pisac. Njegov rad pripada svima,

a on ne pripada nikome, što je opisao u nagradama ovjenčanom romanu "Nigdje niotkuda". Od 1993. živi u Norveškoj. U Oslu je magistrirao južnoslovensku književnost, na naše jezike prevodio Ambjørnsena i Gryttena te antologiju norveške kratke priče "Veliki pusti krajolik". Prije par godina s jednim Japancem snimio je dokumentarac "Od Tokija do Morave". 2015. g. objavljuje novi roman, na norveškom i na hrvatskom: "Din sønn, Huckleberry Finn", odnosno "Tvoj sin Huckleberry sin" (V.B.Z.). ♦

Adonis

(r. 1930) Arapski pjesnik, prevoditelj, urednik i teoretičar Ali Ahmad Said Esber rođen je u obitelji poljoprivrednika u Siriji. Iako nisu mogli priuštiti troškove formalnog obrazovanja, Adonisa je otac učio čitati i recitirati pjesme napamet. U četrnaestoj godini recitirao je predsjedniku Sirije

tijekom posjeta susjednom gradu, nakon čega je odobren dječakov zahtjev da pohađa školu. Uz predsjednikovu podršku, Adonis se upisao u francusku srednju školu, te zatim na Sveučilište u Damasku, gdje je diplomirao filozofiju. Nakon godinu dana u zatvoru zbog političkog djelovanja, preselio je u Bejrut, gdje je utemeljio i uređivao književne časopise, *Sh'ir* i *Mawaqif* i doktorirao na Sveučilištu Sv. Josipa. Autor je brojnih zbirki poezije. 1980. preselio se u Pariz zbog građanskog rata u Libanonu. 1995. izbačen je iz Saveza arapskih pisaca zbog sastanka s izraelskim piscima i intelektualcima (iz članstva su tad iz solidarnosti istupili i neki drugi sirijski pisci). Kao deklarirani ateist, često dobiva prijetnje smrću s Bliskog istoka, a njegova djela su na popisu djela koja bi po nekima trebalo spaliti. ♦

Ivana Simić Bodrožić

(r. 1982 u Vukovaru)
Diplomirala je hrvatski jezik i književnost te filozofiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. 2005. godine dobila je nagradu Goran za mlade pjesnike za zbirku "Prvi korak u tamu" i nagradu Kvirin Matice Hrvatske Sisak u kategoriji za najbolju zbirku pjesnika do 35 godina. Objavljivala je poeziju u brojnim književnim časopisima, a pjesme su joj uvrštene u antologiju hrvatske poezije 1995.-2005. "Utjeha kaosa". Godine 2010. objavljuje svoj prvi roman, "Hotel Zagorje", za koji je dobila nagradu Kiklop za najbolje prozno djelo godine. Objavila je pjesničku knjigu "Prijelaz za divlje životinje", knjigu kolumni "Za što sam se spremna potući" i zbirku kratkih priča "100% pamuk". ♦

Nizar Qabbani

(1923-1998) Sirijski pjesnik, izdavač i diplomat. U svojim pjesmama na jednostavan je način pisao o ljubavi, erotici, feminizmu, religiji i arapskom nacionalizmu. Smatra se jednim od najvažnijih suvremenih pjesnika u arapskom svijetu. Kad je imao 15 godina, njegova deset godina starija sestra počinila je samoubojstvo jer se nije htjela udati za muškarca kojeg su joj namijenili. Na njenom sprovodu odlučio je da će se do kraja života boriti protiv razloga koji su doveli do njezine prerane smrti. ♦

Ina i Amour

zasad žele ostati anonimni. Želimo im svu sreću u životu i daljnjem radu. ♦

Zahvale:
Velvet Café,
Dežmanova ulica 9, Zagreb

Izdavač:
Centar za mirovne studije,
Selska 112 A, Zagreb,
www.cms.hr
Urednica: Petra Jurlina
Voditeljica projekta:
Tea Vidović
Tisak: Kerschoffset Zagreb
Dizajn: Maša Poljanec

CENTAR ZA MIROVNE STUDIJE

UNHCR
The UN
Refugee Agency

This publication has been produced with the assistance of the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). The contents of this publication are the sole responsibility of Centre for Peace Studies and can in no way be taken to reflect the views of UNHCR.

Ova publikacija je objavljena uz podršku Ureda Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR). Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za mirovne studije i ne odražava stavove UNHCR-a.